(8769)

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, орган.

№ 245 (8770) | 1958 оной октябриин 16, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Гүн ехээр һаналаа нэгэдэлгэ

Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференци болоожо үнгэрбэ. Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын, бэеэ даанхай байдалай, колониализмда эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй, найрамдалай түлөө хоёр агуу түбиин арадуудай тэмсэлэй түүхэдэ толотомо шэнэ хуудаһан нэмэгдэбэ.

Эзэмдэлгэдэ эсэргүү, эрхэ сүлөө, арадуудай тэгшэ эрхын түлөө, дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлэй туг намилзуулһан Бандунг, Каир мэтын городуудтал адляар Ташкент энээнһээ хойшо Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой һүртэ ехэ нэгэдэл, эблэрэлэй һүлдэ болохонь. Ташкентын конференци «литературна Бандунг» гэжэ нэрлэгдэбэ. Иигэжэ нэрлэхэдээ энэ конференциин улас түрын ехэ удха шанартай байһание үшөө нэгэ тэмдэглэбэ.

Хоёр түбиин түүхэдэ таби гаран оронуудай уран зохёолшод анха түрүүшынхеэ суглараа юм. Эндэ Хитадай, Индиин, Индонезиин, Корейн, Бирмын, Вьетнамай, Нэгэдэһэн Арабска Республикын, Цейлонэй, Япониин, Кипрын, Таиландын, Монголой, Камерунай, Ганын, Алжирай, Сенегалай, Суданай, Мозамбигай элитэ ехэ уран зохёолшод, аха Советскэ Республикануудай уран зохёолой түлөөлэгшэд, США-һаа, Чехословакиһаа, Италиһаа, Польшоһоо, Чилиһээ, Германиин Демократическа Республикаһаа болон бусад оронуудһаа ерэһэн айлшад байлсаа. Эндэ сугларһан уран зохёолшод, поэдүүд орон нютагуудтаа алдар сууда гараһан, арадайнгаа омогорхол болоһон хүнүүд юм.

Эндэ болоһон уран зохёолшодой конференцидэ орходоо Ташкентын конференци илгаатай: Африка түбиин уран зохёолшод эндэ анха түрүүшынхеэ олоороо уригдаа. Энэ политическэшье, шажан мүргэлэйшье элдэб олон үзэл бодол баримталдаг хүнүүд, ажабайдалай орёо бэрхэтэй зам гаталһан хүнүүд байлсаба.

Ташкентдэ янза бүриин хүнүүд сугларбашье, конференциин түрүү үдэрһөө бата нэгэдэлэй оршон байдал тогтоо.

Өнсөшье өөһэдынгөө үеын хүнүүдэй хуби заяанай түлөө бэшэ, мүн ирээдүй үеын хүнүүдэй хуби заяанай түлөө уран зохёолшод харюусалгатай. Манай сагта поэт гү, али уран зохёолшо хадаа тэмсэлшэ, урагшаа хүгжэлтын тугые дээрэ баряжа ябаһан хүн гээшэ.

Эрхэ сүлөөгөө олохын түлөө Ази, Африкын арадууд хэдэн зуун жэл тэмсэжэ байна. Харин эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн, хуби заяагаа өөрсэдөө шиидхэхэ арюун нангин бодолой, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ уряалһан уран зохёолшод энэ тэмсэлэй дундуур бии болоо.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революци империализмын эзэмдэлгэ эзэрхэлгын ёһо гуримда хатуу сохилто үгөө. Зуун зүгэй оронуудай дайда дээгүүр эрхэ сүлөөгэй наранай элшэ туяатажа гаралаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо дүшэ жэл үнгэржэ, Азида империализм һалан һандаржа байна. Агуухэ Хитад, Корейн Арадай-Демократическа Республика, Вьетнамай Демократическа Республика эрхэ сүлөөгөө олоод, амжалтатайгаар социализм байгуулжа байна. Инди, Индонези, Бирма, Цейлон болон бусад олон оронууд бэеэ даанхай замда ороо. Мүнөө агууехэ Африка үндын бодожо, гасалан зоболонто арад зониинь колониализмын гэнжые хойно хойноһоо мулта татан хаяжа байнхай.

Социалистическэ оронуудай соёл культура үсэд шанга тэмсэл соогуур бэхижэжэ, хүгжэжэ байна. Тиибэшье империалистическэ эзэмдэгшэд гэдэргээ сухарижа байха зуураа, агууехэ хоёр түбиин хүгжэлтэдэ һаад түбэг татахаяа оролдоно. Тэдэнэр энэ һэдэлгэдээ самолёдуудыешье, сэрэгэй корабльнуудыешье, пушка, танкнуудыешье хэрэглэдэг байна: Суэцтэ, Ливанда, Иорданида, Тайванай хоолойдо империалистнуудай эзэрхэг түримхэй аашануудые гаргажа байһыншье һанахада энэ элитээр харагдана.

Иимэ сагта Ази, Африкын уран зохёолшод бүхы дэлхэйн уран зохёолшодто хандан, иигэжэ эрид шууд мэдүүлнэ: «манай ажабайдал арадуудайнгаа ажабайдалтай таһаршагүй холбоотой, тэдэнэй зорилго—манай зорилго, тэдэнэй тэмсэл—манай тэмсэл, тиимэһээ бидэнэр тэдээнтэй хамта колониальна эзэмдэлгэдэ, ядерна дайнай аюулда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, манай арадуудай хоорондохи нэгэдэлэй, хани барисаанай түлөө эрид шууд тэмсэнэбди. Ташкентын конференци Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодые соёл культурын хүгжэлтын түлөө, эб найрамдалай, арадуудай амгалан байдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдүүлээ, энэнь улас түрын ехэ удха шанартай юм.

Тиихэ зуураа хоёр түбиин уран зохёолшодой асари ехэ ассамблей бүхы дэлхэйн арадуудай хоорондохи культурна хани харилсаанай үргэдэлгэ, бэхижэлгэдэ ехэхэн оруулалта хэбэ. Үндэһэ яһатанай илгаа баримталдаг, баруун оронуудай культурын гайхамшагта туйлалтануудые тоохогүй ябадал манай зүгһөө гарадаггүй гэжэ Африка, Азиин уран зохёолшод харуулба. Үнэн зүрхэнэй гүн гүнзэгыһөө гараһан үгэнүүдые хэлэжэ, Ази, Африкын уран зохёолшод хоёр түбиин арадууд хадаа гэнжын ханхинаае хүгжэмһөө, бомбын тэһэрэлгэнүүдые дуунай аялгануудһаа, Даллесые Драйзерһаа, Геббельсиие Гётеһээ илгажа ядадаггүйдөөл адляар колониализмые арадуудай культураһаа хэзээдэшье илгажа шададаг юм гэжэ дахин дахин мэдүүлээ.

Бүхы дэлхэйн уран зохёолшодто хандаха зуураа, арад зоной ажабайдалтай нягта холбоотой, газар дайда дээрэ хүнэй оюун ухаан, үнэн зүб юумэнэй илан мандахын түлөө тэмсэлдэ туһалха зохёолнуудые байгуулхын түлөө суг хамтадаа тэмсэел гэжэ Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшод уряалба. Бүхы оронуудай, түби бүхэнэй түрүү уран зохёолшодой зүрхэ сэдьхэлдэ энэ һаруул һайхан уряалай халуун дэмжэлтэ олохо байһаниинь сохомтой. Гүн ехээр һаналаа нэгэдэлгын энэ хүсэн хүн түрэлтэнэй урагшаа хүгжэлтын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ туһа нэмэри болохонь лабтай.

(«Правда» газетын октябриин 15-най түрүү бэшэгһээ).

Павлодарска областиин ажалшадай һайндэр

ПАВЛОДАР, (ТАСС). Павлодарска областиин колхозууд, совхозууд дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгаяа дүүргэжэ, Эхэ орондоо 155 миллион пүүд таряа тушаагаа. Энэнь гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 74 миллион пүүдһээ үлүү болоно.

Ороохо таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанайнь, социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө тус областиие СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ленинэй орденоор шагнаһан байгаа.

Эндэ олон тоото ажалшадай хабаадалгатай митинг болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, Казахстанай компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. И. Беляев үндэр ехэ амжалта туйлажа, Ленинэй ордендо хүртэһэн областиин ажалшадые, мүн эндэ сугларагшадые амаршалаа.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баяр баясхалангай оршон байдалда баталан абаа.

Краснодарайхидай 140 миллион пүүд

Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, 1958 оной октябриин 14-дэ дээшэлүүлэгдэн абаһан уялгаяа дүүргэбэ. Эдэнэр 140 миллион пүүд таряа гүрэндэ худалдаа.

Кубаниин колхоз, совхозууд энэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудһаа баян ургаса хуряажа абаһан байна. 1806 мянган гектарһаа гектарай 26,1 центнер таряа хуряажа абаа. Тиихэдэ 1261 мянган гектар намарай хара таряанһаа гектарай 27,5 центнер таряа хуряаһан байна.

Агуухэ Октябриин 41 жэлэй ойе, КПСС-эй XXI съездые ажалай амжалтаар угтахын тула Кубаниин таряашад эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна. (ТАСС).

Казахстанай эрхим механизаторнуудта хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо

АЛМА-АТА. (ТАСС). Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Совет, профессиональна Союзуудай Казахска Совет «Казахска ССР-эй эрхим механизатор» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгобо.

1958 оной баян ургаса хуряалгада шалгарһан Актюбинска, Зүүн-Казахстанай, Кокчетовска областьнуудай лафетнэ жаткын 55 түрүү машинистнуудта, комбайнернуудта, трактористнуудта «Казахска ССР-эй эрхим механизатор» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон байна.

Тэдэнэй дунда—Новороссийска совхозой комбайнер Шайхон Маслабеков хүдэлмэриин арбан үдэр соо 600 гектарай вал суглуулһан байна. Челкарска машинно-тракторна станциин тракторист Бекберген Шингисов, «Урожайный» совхозой комбайнер Петр Горевой, «Валихановский» совхозой комбайнер Сапар Габдуллин болон бусадай нэрэнүүд тэндэ бии.

ВЦСПС-эй XI пленум

Москвада, октябриин 14-дэ Союзуудай колонно байшангай зал соо ВЦСПС-эй XI пленум болоо. Пленум дээрэ хара металлургиин, химическэ промышленностиин предприятинуудай барилгануудта хараалагдаһан түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн, СССР-эй профсоюзуудай XII съездые зарлаха болзор тухай хоёр асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Түрүүшын асуудалаар ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин элидхэл хээ. (ТАСС).

БҮХЫ ХОНИШОДТО, ЗООТЕХНИК БОЛОН ВЕТЕРИНАРНУУДТА, КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭ ХОНИШОДОЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨНДЭ ХАБААДАГШАДҺАА

Хандалга

Хүндэтэ нүхэд! Колхоз, совхозой фермэнүүдэй хонишод, сугтаа хүдэлмэрилдэг нүхэднай!

Бүхы орон доторнай гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд орьёлон дэлгэржэ байна. Социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ хүсэтэ долгин хаа хаанагүй эбхэрэн дэлгэрнэ. Манай город, тосхоной ажалша арад Советскэ Союзай түрэл Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бэлэдхэжэ байна.

Сэдьхэл хүдэлгэмэ эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр, хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, энэ оной юһэн һарын хүдэлмэриин дүн зүбшэн хэлсэжэ согсолбобди. Мүнөө жэлдэ нооһо нилээд ехээр хайшалжа абаабди, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 116 килограмм нооһон абтаа. Энэнь нёдондонойхидо орходоо 18 килограммаар ехэ байна. Тиихэдэ, гүрэндэ 3652 тонно гү, али нёдондонойхитой сасуулбал, 715 тонноор ехэ нооһон тушаагдаа. Мүн тушаагдаһан нооһон соо нарин, нарибтар нооһон эрид ехэ болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ хадаа хонин ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй габьяа байһаниинь элитэ. Гэбэшье нёдондонойхидо орходоо нооһо абалгые 25-һаа 42 процент хүрэтэр ехэ болгожо шадаһан Иволгын, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Кударын болон Ахын аймагуудай хонишодые илангаяа ехээр магтахаар.

Республикымнай түрүү колхоз, совхозууд — Мухаршэбэрэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ болон «Үнэн» колхозууд, «Эрдэм» совхоз, Бичурын аймагай «Победа» колхоз, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз нооһо ехээр абаха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулаа юм. Тиихэдэ Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой хонишон Гарма Цыдыпов хонин бүриһөө 6.9 килограмм нооһо хайшалаа, «Эрдэм» гэжэ Зэдын колхозой гэшүүн Буда Вампилов 5,32 килограмм, Хэжэнгын Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Базарсада Батомункуев—5 килограмм, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Эренжит Надмитова гэгшэ 5,7 килограмм нооһо хонин бүриһөө хайшалһан байна. Бусадшье түрүү колхоз болон хонишодые олоор нэрлэжэ болохо байна.

Зарим колхоз, совхозууд, хонишодой зарим бригаданууд хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулха хэрэгтэ амжалта туйлаа гэжэ мүн лэ баярлан тэмдэглэмээр. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхоз байгша оной 9 һарын туршада хонидойнгоо тоо толгойе 30,5 процентээр, «Эрдэм» совхоз—48,2 процентээр олошоруулаа. Мүн Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд хонидойнгоо тоо толгойе 41—42 процентээр олошоруулһан байна. Бурят ороной колхоз, совхозуудай эхэ хонидой отарануудай 60 гаран бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 болон тэрэнһээ дээшэшье хурьгадые абажа түлжүүлээ. Жэшээлбэл, «Эрдэм» совхоздо хүдэлдэг Г. М. Машуевай бригадынхид 100 хонинһоо 138 хурьга абажа, түлжүүлээ, мүн энэ ажахын Ц. Д. Дармаевай хүтэлбэрилдэг бригада 130 хурьга, Кударын аймагай «Сорок лет Октября» колхоздохи Дарима Хандажаповагай хүтэлбэрилдэг бригада—127 хурьга 100 хонинһоо абажа, түлжүүлһэн байна.

Хонин ажалые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан эдэ амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, хүдэлмэриингөө ехэ дутуунуудые обёоронгүй гараха аргагүйбди. Республикын колхоз, совхозуудай мал ажалай гол шухала һалбари болохо хонин ажалые саашадань дэбжээн хүгжөөхэ хэрэгтэ нилээд ехэ дутагдалнууд үнгэрһэн турша соо үзэгдөө, элдэб арга боломжонууд хэрэглэгдэнгүй үлэшоо.

Ямар дутагдалнууд байна гээшэб? Колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ хонидой тоо толгой айхабтар ааляар, удаанаар олошорно гэжэ түбхын түрүүндэ тэмдэглэе. Байгша оной 9 һарын туршада республика дотор хонидой тоо толгой бүхы дээрээ оройдоол 12,5 процентээр олошороо. Хонидойнгоо тоо толгойе айхабтар ааляар олошоруулдаг аймаг, колхоз, совхозууд манайда үшөөл олон байһаар. Эдэ ямар аймагууд бэ гэхэдэ, Зэдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын болон бусад хэдэн аймагууд, тэрэшэлэн хонин ажал үсхэбэрилдэг томо ажахынууд болохо Борьёогой совхоз, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ болон Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд болоно.

Хонидоймнай тоо толгойн ямар шалтагаанһаа олошордоггүйнь бүгэдэндэ мэдээжэ. Бүдүүн хонидойшье, мүн илангаяа түлгэнүүдэй ехээр гарзалдаг, эхэ хонидоймнай һубайрдаг дээрэһээл хонидоймнай тоо толгой олошорногүй. Байгша оной 9 һарын туршада республика дотор бүхы дээрээ 138 мянган эхэ хонин һубайраа. Энэнь бүхы эхэ хонидоймнай 27 процентнь болоно. Сэлэнгын, Зэдын, Хэжэнгын, Хориин болон Яруунын аймагуудай колхозуудта эхэ хонин илангаяа олоор һубайрна. Энээнтэй хамта хонидой, илангаяа хурьгадай айхабтар олоороо гарзалдаг ушар хонидоймнай тоо толгойе олошоруулгада туйлай ехэ һаалта хэнэ. Тусхайлбал, республика дотор хурьгадай 14,9 процентнь гарзалһан байна.

Эдэ бүгэдэ—хурьгадай гарзалалга, хонидой һубайралга—хонин һүрэгөө олошоруулха хэрэгтэмнай нилээд ехэ һаад ушаруулаа гээшэ. Республикын колхозуудта 100 эхэ хонин бүриһөө 61 хурьган абтажа түлжүүлэгдээ, тиихэдээ совхозуудта 100 эхэ хонин бүриһөө 65 хурьган абтажа, түлжүүлэгдээ.

Тиин абаһан уялгаяа дүүргээгүйбди. Энэ ямар шалтагаанһаа болооб?

Абаһан ехэ уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ зарим хүнүүд харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эхэ хонидой отарануудые харууһалдаг хонишодой бригадануудай оройдоол 6 процентнь энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100, тэрэнһээ дээшэ хурьга абажа түлжүүлээд байна бшуу. Тиимэ болохолоороо, хонишодой 900 гаран бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хүрэхэгүй хурьгадые абажа, түлжүүлһэн болоно гээшэ.

Ямар ушарһаа иимэ ехэ гээгдэлдэ орообибди гэжэ харахын тулада, нэгэ эли тодо жэшээ абая. «Эрдэм» совхозой Г. М. Машуевай бригадынхидай 100 эхэ хонин бүриһөө 138 хурьга абажа, түлжүүлээд байхадань, Сэлэнгын совхоздо хүдэлдэг Г. Ц. Ренчиновэй бригадынхид оройдоол 19 хурьга абажа түлжүүлээ. Даалгагдаһан хэрэгтээ ондо ондоогоор хандаһан дээрэһээнь лэ иимэ ехэ һэлгүүтэй тоотой хурьгад абтаа гээшэ. Нүхэр Машуев хони үсхэбэрилхэ хэрэгтэ айхабтар дуратай, хонидоо яажа һайнаар харууһалхам ааб гэжэ тэрэ саг үргэлжэ һанаата болоожо, эсэхэ сусахые мэдэнгүй оролдожо байдаг. Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ арга тэрэ һайнаар шудалаа, хонидоо зүбөөр адуулдаг, нэмэлтэ тэжээл үгэдэг, саг соонь уһалдаг байха юм. Мүн хурьга, түлгэнүүдые кошарно-базова арга хэрэглэн харууһална. Иигэжэ даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ оролдон хандаһан дээрэһээнь эрхим һайн үрэ дүн туйлагдаа. Харин тиихэдэнь нүхэр Ренчинов хонидоо урдын барга бүдүүлиг аргаар харууһална, түрүү дүй дүршэлэй, эрдэм ухаанай туйлалтануудые шудалжа, ажалдаа хэрэглэнэгүй, үүсхэл эдэбхигүйгөөр ажалдаа хандана, үнэн зүрхэнһөө оролдоногүй. Тэрэнэй даажа байдаг отарын 695 эхэ хонидһоо 289 хонин һубайраа, олон хурьгад гарзалаа.

Нүхэд! Хонишоной ажал гээшэ хүндэтэй ажал мүн. Манай Бурят орондо мал ажалаймнай гол һалбариин хонин ажал болоһон дээрэһээнь, бидэнэр, хонишод колхоз, совхозуудай ажахые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ гол хүсэн мүн байнабди. Айхабтар үнэтэй сэнтэй продукци болохо нооһо бидэнэр абанабди. Энээнэймнай түлөө манай ажал һайнаар түлэгдэдэг, бидэниие бүхы арад най хүндэлдэг, суурхуулдаг гээшэ. Теэд «Хэн ехээр абанаб, тэрэ мүн ехые үгэхэ ёһотой» гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэгынь дэмы бэшэ юм.

Үсэд нэтэрүүгээр ажаллажал, даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр, оролдосотойгоор хандажал, хонишон болохо эрхэдэ хүртэхэ хэрэгтэй. Хэн нэгэнэймнай заа-ханшье алдуу гаргаа һаань, һалаар, хайша хэрэгээр хэрэгтээ хандаа һаань, энэнь колхоз, совхозуудаймнай ниитын хэрэгтэ нилээд ехэ гарза ушаруулха байна.

Бидэнэр, хонишод манай түрүүшүүлэй бүхы дүй дүршэл, эрдэм ухаа шадамар бэрхээр хэрэглэхэ, хони үсхэбэрилхэ хэрэгые бүхы дээрэнь һайжаруулха ёһотойбди. Энэ дүй дүршэлыень хэрэглэжэ, хонин ажалай түрүүшүүл шэнгеэр хэмнайшье ажаллажа шадахал.

Бидэнэр хуушанайхяараа, үбгэ эсэгэнүүдтээл адляар ажаллаха эрхэгүйбди гэжэ үни ойлгохоор болоо ха юм.

Түбхын түрүүндэ бидэ хонишод барга бүдүүлиг, хуушанай аргаар хонидоо харууһалхаяа болихо зэргэтэйбди. Хонидоо хусада миил табижа үрэжүүлгые эсэслэн болюулжа, шанар һайнтай хусануудай үрэ хэрэглэн, хонидоо имагтал искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохо, хусануудай хойноһоо һайнаар харууһалдаг болохо ёһотойбди.

Һайн хуса гээшэ отарын хахадынь байһаниинь мэдээжэ. Нүхэд хонишод, шанар һайнтай хусануудые түлжүүлхэ, харууһалха, тэдэниие хэрэглэхэ хэрэгые ёһотой гуримтай болгоёл! Шэрүүбтэр нооһотой хонидые үгы болгоё, муу хонидые һүрэгһөө зайсуулая!

Нүхэд! Ажал хүдэлмэридөө зоотехникын түрүү арга дүршэлнүүдые хэрэглэжэ, хүдэлмэридөө амжалта туйлаһан лэ хонишодой бригаданууд эрхим һайн бригада гэжэ тоологдохо эрхэтэй болохо байна. Эдэ ямар арга дүршэлнүүд бэ гэхэдэ, шанар һайнтай хусануудые зүбөөр хэрэглэхэһээ гадна, эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэһээ гадна, үшөө иимэ юумэ хэхэ хэрэгтэй, ахалагша хонишон бүхэн искусственна үрэжүүлгэ хэжэ шададаг болохо ёһотой. Бригадын бүхы хонишод хурьгадаа кошарно-базова, сакманна аргаар түлжүүлжэ һураха зэргэтэй, хонидойнгоо үбдэхэдэ тэдээндээ түрүүшын арга хэжэ шадаха, эм дом зүбөөр хэрэглэжэ һураха, мүн жэлэй ямаршье сагта хонидоо зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, адуулжа һураха ёһотой.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадаһан залуушуул (зүүн гарһаа): **В. П. Шигаев** (Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз), **Н. Л. Махарова** (Түнхэнэй аймагай «Искра» колхоз), **Л. А. Алемасова** (Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), **Л. Д. Жамьянова** (Кударын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз), **П. Б. Шагдурова** (Закаменай аймагай «Байкал» колхоз).

А. Мантаевай фото.

Ставропольско хизаарта Ленинэй орден барюулагдаба

СТАВРОПОЛЬ, октябриин 14. (ТАСС). Мүнөөдэр Ставрополиин ажалшадай агуухэ һайндэр—хизаартань правительственнэ дээдэ шагнал—Ленинэй орден барюулагдаба.

Хизаарай 11 часта драматическа театрын байшан соо ажалшадай депутадуудай хизаарай Соведэй, КПСС-эй хизаарай комитедэй хамһарһан суглаан нээгдээ. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, мүн хизаарай партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, колхозно тосхонуудай суута хүнүүдэй, промышленностиин болон барилгануудай новаторнуудай президиумдэ ерэжэ һуухадань тэндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абаха хэрэгтэ хизаарай ажалшадай элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө, 103 миллион пүүд таряа худалдаха гэһэн социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө Ставропольско хизаарые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Е. С. Коротков уншаба.

Правительствын зүгһөө үндэр дээдэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар нүхэр Н. С. Хрущев эндэ сугларагшадые, Ставрополиин бүхы ажалшадые халуунаар амаршалаа. Удаань нүхэр Н. С. Хрущевой СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар КПСС-эй хизкомой нэгэдэхи секретарь И. К. Лебедев, хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Е. С. Коротков гэгшэдтэ Ленинэй орден барюулхадань сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Ставрополиин бүхы ажалшадай зүгһөө хизаарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө партиин Центральна Комитедые, Советскэ Правительствые И. К. Лебедев халуун зүрхэнһөө амаршалаа.

Тэрэшэлэн партиин Новинномысска райкомой секретарь Д. М. Симонов, Петровско районой «Победа» колхозой түрүүлэгшэ А. М. Пащенко, Ипатовска районой «Большевик» совхозой ахалагша хонишон, Социалистическэ Ажалай Герой Д. Т. Харечко болон бусад баярай суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан үгэ хэлээ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэһэн амаршалгын бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад тон баяртайгаар баталан абаа.

БҮХЫ ХОНИШОДТО, ЗООТЕХНИК БОЛОН ВЕТЕРИНАРНУУДТА, КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭ, ХОНИШОДОЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨНДЭ ХАБААДАГШАДҺАА

ХАНДАЛГА

(Түгэсхэл)

Эдэ бүхы түрүү арганууды шудалхын тулада хонишон бүхэн үсэд нэтэрүүгээр һураха, түрүүшүүлэй, зоотехническэ наукын түйлалтануудые ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ зорилготой. Нүхэд хонишод, үсэд нэтэрүүгээр һурагты!

Хонишодой түрүү арганууды шудалха, һураха хэрэгтэнь зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүриин туһаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй. Энэ хадаа тэдэнэй айхабтар шухала уялга мүн. **Нүхэд, зоотехнигүүд болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд! Хонишодой бригадануудай дунда түрүү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай түйлалтануудые нэбтэрүүлэгты, хони үсхэбэрилхэ түрүү арганууды хонишодые һургагты, зоотехническэ һуралсал саг үргэлжэ эмхидхэгты!**

Нүхэд, фермэнүүдые даагшад, комплексно бригадануудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд! Хонишой фермэ бүхэндэ, бригада бүхэндэ, колхоз бүхэндэ түрүү арганууды хэрэглэн хонидоо харууһалхын түлөө тэмсэл эхилэе!

Хэрбээ хонишон бүхэнэй, хонишодой бригада бүхэнэй, фермэ бүхэнэй, комплексно бригада, колхоз болон совхоз бүхэнэй хонин үсхэбэрилхэ хэрэгтэ түрүү арганууды хэрэглэдэг болоо һаань, бидэнэр республикын хонишодой үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахабди. Харин эдэ зорилгонуудай сэхэ, харюусалгатайшье юм. **Жэлэй эсэс хүрэтэр бидэнэр бүхы хонидоо, хурьга, түлгэнүүдые тобир тарганаар байлгаха, бүхы хонидоо эмхитэй гуримтайгаар үбэлжөөндэ оруулха, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ, ноябрь, декабрь һарануудта түл абалгада эрхим һайнаар бэлдэхэ, тэрэшэлэн үбэл, мүн эртэ хабар хонидой түрэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ уялгатайбди.**

Эгээл эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлбэл, бидэнэр ерэхэ, 1959 оной түсэбые һайнаар дүүргэжэ шадахабди. Ерэхэ жэлдэ хонидойнгоо тоо толгой эрид олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмые ехээр дээшэлүүлхэ ёһотойбди. **Нэгэшье хони һубайруулхаяа болихо, хонин бүхэнһөө заабол нэгэ хурьга абажа түлжүүлхэ ёһотойбди. Бидэнэр, зүблөөндэ хабаадагшад, 100 эхэ хонин бүриһөө 120-һоо доошо бэшэ хурьга абажа түлжүүлхын түлөө тэмсэхэбди.**

Ерэхэ жэлдэ хонидойнгоо тоо толгойе 20-һоо доошо бэшэ процентээр олошоруулхын түлөө, хонин бүхэнһөө 3,2 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалхын түлөө, нооһо абалгые, тэрэниие гүрэндэ тушаалгые 25 процентээр ехэ болгохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэе. Бүхы хонидоо эрхим һайнаар таргалуулжа, 60 килограммһаа доошо бэшэ амидын шэгнүүртэй, бултадаа тарган эрьенүүдые, мүн 50 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй, гологдоһон эхэ хонидые гүрэндэ тушааха ёһотойбди.

Нүхэд хонишод! Байгал шадараймнай ута үбэл тулажа ерэбэ. Тиимэпээ үбэлдэ дээрээ ортохо ёһогүйбди. Эрхим һайнаар үбэлдэ бэлэдхэхэ зэргэтэйбди. Бидэнэр, хонишод бүхы хэхэ ёһотой хүдэлмэреэ үбэл болотор дүүргэхэ уялгатайбди. Түбхын түрүүндэ хонидоо үбэлэй хүйтэн болотор һайнаар бэлшээн, таргалуулжа абаха шухала байна. Энэмнай мүнөө тон таргалуулха аргашье бии. Эдэлэг һайнтай, хададаһан таряанай үзүүр, мүн гологоор, хуряагдаһан таряанай, малай гэшхээгүй бэлшээри — эдэ бүгэдэ үбэл хүрэтэр үлэхэн саг соо хонидоо һайнаар таргалуулжа ябаха шухала байна. **Хонидоо бэлшээжэ таргалуулха хэрэг зүбөөр эмхидхэжэ, үбэл болоходо хонидойнгоо тобир тарган байхын тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые абая.**

Малаа үбһэ тэжээлээр бүрин хангабал, хони үсхэбэрилхэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахабди. Тэжээлэй база бэхижүүлхэ хэрэгтэ шадал соогоо хубитаяа оруулая, хонишодой бригадануудта даалгагдаһан сабшалангуудта наг шэбхэ өөһэдынгөө хүсөөр зээ, сабшалангай газар хоёр-гурба дахин уһалая, манда даалгагдаһан гектар бүхэнһөө 20 центнерһөө багагүй һайн шанартай үбһэ абая. Эхэ хонидой отара бүхэндэ зорюулан, 10 гектарһаа бага бэшэ газарта нэгэ жэл соо гүйсэд эдеэшэдэг үбһэ ногоо тария. **Хонишодой бригада бүхэн отарынгаа хонидые элбэг хүрэхэ бүдүүн тэжээлээр өөһэдөө хангадаг болохо ёһотой.**

Колхозой правленинүүд, совхозой дирекцинүүдэй урда бидэ хонишод ехэ эрилтэ табинабди. **Хонишодой бригада бүхэн һайн гэр байраар, культурно-ажаһуудалай шухала хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха ёһотой. Хонишодто культбазануудые олоор баригты.**

Бидэнэр, республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, дунда һургуули дүүргэжэ байһан, дүүргэһэн манай комсомол-залуушуулха, хүбүүд, басагадта ингэжэ ханданабди: хонин ажалда хүдэлхээ ерэгты, хонин ажалда түргэнөөр дэбжэхэ дэмнэй бидэндэ туһалагты! Хонидой фермэнүүдтэ, хонишодой бригадануудта хүндэтэйшье, һонинишье ажал таанадые хүлеэнэ. Бидэнэр эрхим мэргэжэлтэй, ёһотой хонишод болоходоотнай өөрынгөө зүгһөө таанадта туһалхабди.

Түрэл Бурят ороноо эрхим шанартай нооһо абадаг түрүү республика болгохын түлөө хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө, эрдэм ухаагаа гамнангүй ажаллая гэжэ бидэнэр, манай республикын бүхы хонишодые уряалнабди.

Эрхим һайн ажал хэрэгүүдээр, гайхамшаг ажалай бэлэгүүдээр партиин XXI съездые угтаха, манай түрэл Коммунистическэ партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэнүүдтэ ябаха гээшэ бидэнэй хэнэймнайшье нэрэ хүндын хэрэг мүн!

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

Түсэбөө уридшалан дүүргэхэбди

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ колхозоймнай гэшүүд улам эдэбхитэйгээр ажаллана. Колхозой малшад түрүүн абаһан уялгануудаа дахин хаража үзөөд, шэнэ уялгануудые абана.

Манай колхоз гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ. Съездын хүндэлэлдэ жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 1341 центнер һү, 541 центнер мяха тушааха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаабди. Нэгэдэхи фермын һаалишад уялгануудаа декабриин 1-дэ дүүргэхэ зорилго табяад хүдэлжэ байна. Түрүү һаалишад Дари Цынгунова, Бадмацу Очирова гэгшэд сентябрь, октябрь һаранuудта үнеэн бүриһөө 200—200 литр һү һаахаар шиидээ һэн. Тэдэнэр сентябрь һарынгаа уялга үлүүлэн дүүргээ. Ерэхэ жэлэй тарилгада бэлдэн, таряанай үрэһэ хүрэнгэ сүм хаажа дүүргээбди. Ноябриин 1 болотор үрэһэ хүрэнгэ тарилгын шанарта хүргэгдэхэ. Малай дал байранууд үбэлжэлгэдэ бэлэн болонхой.

Мал ажалаа ойрын жэлнүүдтэ саашадань хүгжөөхын зорилгоор түсэб табигдаа. Энэ түсэбэй ёһоор 1962 ондо 1446 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 500 толгой үнеэд, 8 мянган толгой хонидтой болохоор хараалагдана. Энэ хугасаада 13500 центнер һүн абтаха, үнеэн бүриһөө 2400 килограмм һү һаагдаха. 320 центнер нооһон гэхэ гү, али хонин бүриһөө 4,2 килограмм хайшалагдаха. 1130 центнер мяха абаха байнабди.

1962 ондо эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 60 центнер мяхан, 11000 үндэгэн, ороoһо таряанай 100 га бүридэ 410 центнер нооһон, 176 центнер һүн абтаха ёһотой. Тиихэдэ 100 гектар эдлүүриин газарта 18 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 6,7 үнеэд, 104 хонитой болохо түсэбтэйбди.

Мал ажалай зарим һалбаринуудые хүгжөөхэ түсэб болзорһоо урид, 1960 ондо дүүргэгдэхэ байна. Мүнөө манай һүнэй-товарна 2 фермэдэ 298 үнеэд бии. 1960 ондо үнеэдэйнгээ тоо толгойе 500 хүргэхэбди. Энэмнай хараалагдаһанда орходоо хоёр жэл урид дүүргэгдэхэ болоно.

Энэ харюусалгата зорилгоо ямар аргаар бэелүүлхэбибди гэхэдэ, залуу малай тоо олошоруулагдаха юм. Энэ жэлэй эсэстэ нэмэжэ 100 гаран гунжан үнеэдтэй болохобди. Тиихэдэ үүлтэр һайнтай үнеэд колхознигуудһаа, мүн аймагай бусад колхозуудһаа худалдажа абтаха гээшэ.

Жэлһээ жэлдэ колхозоймнай олзо доход ехэ болоно. Үнгэрһэн жэлдэ олзомнай 2 миллион 200 мянган түхэриг боложо, колхознигуудта ажалта үдэр бүхэндэ 5 түхэриг хубаагдаа һэн. Энэ жэлдэ ажалта үдэр бүхэндэ 6 түхэриг хубаагдаха.

«Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» партиин ЦК-гэй февралиин Пленумэй тогтоолые манай колхознигууд ехээр һайшаажа, гүрэнһөө хүсэтэ техникэ худалдажа абаа. Колхозой механизаторнууд өөһэдынгөө техникэдэ эзэн ёһоор хандажа, хабарай тарилгые богони болзорто үнгэргэһэн байна. Нёдондонойхитой сасуулхада орооһо таряа хуряалга һара урид дүүргэгдээ. Таряалангай 90 процентнь түрүү аргаар, амяарлан хуряагдаа. Мүнөө поли дээрэхи һолоомо суглуулагдажа дүүрэхэнь ойртоо.

Түрэл Коммунистическэ парти, Советскэ правительство колхозуудай ажахые хүгжөөхэ тушаа шэнэ шэнэ тогтоолнуудые абана. МТС-эй хэһэн хүдэлмэриин түлөө натура түлбэриин болюулагдаһанай, гүрэндэ худалдаха хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэнгэй гуримшуулагдаһанай ашаар энэ жэлдэ колхознай 2 миллион 300 мянган түхэриг олзо доход үлүү абаха.

Ниитынгээ адуу малай тоо толгой олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула үбһэ тэжээл, **силос** элбэгээр бэлдэхэ шухала. Урда жэлнүүдтэ орходоо үбһэ тэжээл нилээд ехээр абтаа, **силос** горьтойгоор дарагдаа. Тэжээл бэлдэлгэ мүнөө үргэлжэлһөөр.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэмнай лабтай.

Д. Цагадаев, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Үсхэлиндэй урьа дэмжэгдэнэ

Түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Баргажанай аймпотребсоюзай Суво-Баянголой сельпогой наймаалагшад түсэбөө һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ сельпо эд бараа наймаалха гурбадахи кварталайнгаа түсэбые 111 процент дүүргээ юм. Тиихэдээ 11 магазинуудайнь арбанинь түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Юумэ тушааха, худалдан абаха 9 һарын түсэб 153 процент дүүргэгдэһэн байна.

Энэ сельподо үри шэри хэхэ, эд бараанай муудаад гологдохо ушарнууд һүүлэй 9 жэл соо нэгэшье үзэгдээгүй. Сельпогойхид гаргашалагдадаг зээринээ алмахын хойноо оролдожо байдаг тула түсэбһөө гадуур нөөсэтэй болоо.

Үнгэрһэн 9 һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн баянголойхид шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, КПСС-эй XXI съездые ажалай бэлэгээр угтая гэжэ республикынгаа худалдаа наймаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалба. Уялга соонь «Эд бараа наймаалха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 15-да, ном худалдаха түсэбөө декабриин 10-да дүүргэхэ. Баригдадаг хилээмэнэй тонно бүриин гаргашые түсэбһөө гадуур 12 түхэригөөр алмаха. Үбэлэй үедэ колхозой наймаалха шухала хэрэгтэй эд барааг хангахын тула жэлэй дүүргэтэр нэгэ наймаалагшагүй 2 ларек барижа, нүүдэл наймаагаар 70 мянган түхэригэй юумэ худалдаха. Мүн январь болотор 2 магазин, нэгэ гараж барижа, ашаглалгада үгэхэ» гэжэ хэлэгдэнхэй.

Суво-баянголойхидой уряае Баргажанай наймаалагшад ехэтэ һайшаагаад, октябриин эхеэр болоһон суглаан дээрээ потребсоюзаараа дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Тэрэшэлэн тус сельпогойхидой жэшээгээр Кяхтын, Байкало-Кударын аймпотребсоюзуудай наймаалагшад мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа.

Дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, республикынгаа бүхы наймаалагшадые шэнэ амжалтада зоригжуулһан суво-баянголойхидой уряал хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ байна.

С. Баженов, Буркоопсоюзай эмхидхэлэй таһагай начальник.

Техникээ наринаар харууһална

«Эрдэм» совхозой түрүү механизаторнууд даажа абаһан машина, зэмсэгээ һайнаар харууһалжа, ажалда амжалта туйладаг байна. Совхозой хүдэлмэрилэгшэн Евстафий Корнаковые түрүү трактористнуудайнгаа нэгэн гэжэ тоолодог. Нүхэр Корнаков даажа абаһан трактортаа техническэ харууһа һайнаар хэдэг тулада даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Нүхэр Корнаков даажа байһан трактораараа гурбадахи сезоно хүдэлмэрилжэ гараба. Тиихэ зуура, үнгэрэгшэ зунай үедэ оройдоо 27 түхэригэй запасной часть хэрэглээ. Ингэжэ трактораа бодото эзэн ёһоор хандаһанайнь түлөө совхозой дирекци энэ механизаторые 600 түхэриг мүнгөөр шагнаа.

Мүнөө нүхэр Корнаков трактораа заһабарилжа дүүргэээд, элдэб хүдэлмэридэ ябажа байна. Техникые наринаар ашаглаһанайнгаа түлөө дирекцинһээ баясхаланда хүртэһэн механизаторнууд тус совхоздо олон.

М. Николаев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тоосоото-һунгуулиин суглаануудһаа

Зүб тобшолол хэһэнэй ашаар

Нёдондо районой партийна конференци дээрэ республикын прокуратурын парторганизациин ажал-ябуулгань горьтой шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа. Тиихэдэ шэнээр һунгагдаһан партийна бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Мельников үнгэрһэн тоосоото-һунгуулиин суглаанай, партийна конференциин шиидхэбэринүүдые хүтэлбэрилхы заабари болгон, партийна организациингаа хүдэлмэриин арга методые һайжаруулжа шадаа.

Энэ жэлэй үнгэрһэн тоосоото үе соо партийна 12 хамтын суглаан боложо, коллективэй ажабайдал, мүн хүдэлмэрилэгшэдэй гомдол, бэшэгүүд, месткомой ябуулдаг ажал хүдэлмэри тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Зүбшэгдэхэ асуудалнуудые коммунистнууд эртэнһээ мэдэжэ, эдэбхитэйгээр хабаадана. Энээнэй ашаар партийна суглаан һайнаар үнгэргэгдэжэ, хүдэлмэридэхи дутагдалнууд шүүмжэлэгдээд, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай зохид шиидхэбэри абтагша һэн. Партийна бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Мельников коммунистнуудта даабари зүбөөр үгөөд, һүүлээрнь хинан шалгажа, олонхииень саг болзортоо дүүргүүлдэг байха юм. Жэшээнь, байгша оной январь һарада партийна һуралсалай ябаса тухай асуудалай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэдэ, марксизм-ленинизмын үндэһэн һургаал шудалха семинарай ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдээд, зохихо шиидхэбэри гараа һэн. Энээнэй һүүлээр семинарай хэшээл һайн бэлэдхэлтэйгээр, муу бэшээр үнгэргэгдэдэг боложо, партийна һуралсалай жэл һайнаар дүүрэһэн байна.

Тоосоото үе соо партийна бюро агитаторнуудай хүдэлмэриин арга дүршэлые һайжаруулаа. Тэдэнь мүнөөшье һайнаар хүдэлнэ. «Республика дотороо ниитын гурим сахилгые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй обкомой байгша оной октябриин 17-ной шиидхэбэриие бэелүүлхын тулада прокуратурын партийна организаци ажалшадай дунда лекци, элидхэл, хөөрэлдөө олоор үнгэргэнэ. Коммунист нүхэд Балуров, Румянцев, Тараканов эдэбхитэйгээр лекци, элидхэл хэнэ.

Нёдондо районой XVII партийна конференциин шүүмжэлэлһээ зүб тобшолол хэһэнэй ашаар партийна организациин эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри иигэжэ һайжарһан байна.

Мүнөө жэл тоосоото-һунгуулиин суглаанай болоходо, партийна организациин секретаряар нүхэр Мельников дахин һунгагдаад, бүри урма зоригтойгоор ажаллажа захалаа.

З. Злобина, КПСС-эй Улан-Удын Советскэ райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Дутагдалнуудаа шүүмжэлхэ

Мүнөө аймагай колхоз, предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Тус суглаанууд дээрэ үнгэрһэн тоосоото үе соо партийна организацинуудай ажал хүдэлмэриин дүн согсологдожо, дутуу дунданууд шангаар шүүмжэлэгдэнэ. Энэ тон зүб. Юундэб гэхэдэ, мүнөө КПСС-эй XXI съездые ажалай үндэр амжалтаар угтахын тула хэмжээ-ябуулганууды хараалхадаа, ажал хүдэлмэридэхи дутагдалтай, хойрог нобшо ушарнуудтай эрид тэмсэхэ шухала гээшэ. Тиимэ дээрэһээ манай аймагай коммунистнууд энэ шухала партийно-политическэ хэмжээ-ябуулгада харюусалгатайгаар хандана. Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Путь Ильича» колхозуудай партийна организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ партийно-эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриин колхознигуудай дунда һулаар ябуулагдаһаниинь элирүүлэгдэжэ, горьтойхон шүүмжэлэлдэ ороо. Партийна организациин секретаряар хүдэлһэн нүхэр Будаев партийна суглаануудые, мүн бюрогой заседани түсэбэй ёһоор үнгэргэхэгүйһөө гадна, тэдээн дээрээ ажахын-политическэ шухала асуудалнуудые саг болзортонь табидаггүй байгаа. Гадна, нүхэр Будаев коммунист бүхэндэ даабари үгэжэ, тэрэниие дүүргүүлхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр, хойрог нобшоор хандаһан байна. Мүн агитаторнуудтай семинар үнгэргэжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ туһа үзүүлээгүй байна. Мүнөө тус колхозой партийна организациин секретаряар үнинэй коммунист, урдандаа партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэ ябаһан, Улан-Удын гурбан жэлэй партийна һургуули дүүргэһэн нүхэр Т. Р. Дармаев һунгагдаа.

Мүн дутуу дунданууды шангаар шүүмжэлһэн тоосоото-һунгуулиин суглаанууд аймагай предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудта болоо. Жэшээнь, аймагай промкомбинадай парторганизациин тоосоото-һунгуулиин суглаан һаяхан болобо. Тэрээн дээрэ 8 коммунистнууд үгэ хэлээ. Тус партийна организациин партбюро тоосоото үе соо нилээд ажал хүдэлмэри ябуулбашье, продукци ехээр бүтээн гаргаха хэрэгтэ шиидхэхы нүлөө үзүүлээгүй юм. Промкомбинадай хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй ёһотой һайн бэлэдхэлгүй үнгэрдэг тухай коммунистнууд Онищик, Андреева гэгшэд шүүмжэлжэ хэлээ.

Модо уралалгын цехые даагша нүхэр Д. В. Мурашев шэнээр һунгагдаһан партийна бюрогой секретарь болоо.

Предприятиин, колхозой, эмхи зургаанай тоосоото-һунгуулиин суглаан бүхэн ажал хүдэлмэреэ үндэһээрнь һайжаруулха зорилготойгоор түсхай шиидхэбэринүүдые баталан абана.

А. Бардонов, КПСС-эй Сэлэнгын айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Хэблэлэй шэнжэлэл

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ ТУХАЙ ТОДО ҺАЙНААР БЭШЭЖЭ БАЙ...

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, колхоз болон совхозуудай малшад айхабтар шанга шалгалтануудай үмэнэ хүрэжэ ерээд байна. Юуб гэхэдэ, адуу малай үбэлжэлгэ газаа орожо ерэнхэй.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай нэмжээ үргэн таряалангай ургасые жэншэдгүйгөөр хуряажа абахын түлөө асари ехэ тэмсэлэй хүгжэм, трактор, машинануудай хүсэтэ зэдэлээн нэгэ бага намдажа байна. Түрүү колхоз, совхозууд, фермэ, гүүртэ болон отаранууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ эхилһээр үнинэй юм: үбһэ, силосые гадна, ондоошье янзын тэжээл элбэг бэлдэжэ абахын, малшадайнгаа байра байдал һайнаар бэлдэхын, адууһаа малдаа шэнэ байранууд олоор бариха, хуушануудыень түргэнөөр заһабарилхын тулада унаһан малгайгаа айхабтар ажаллажа байнад. Гэхэтэй хамта малай үбэлжэлгэдэхи ехэ дутуу дунданууд тойроожо обёорнгүй гараа гээшэ байна — энэнай шал буруу болохо бэшүү.

Партийна, советскэ эмхи зургаануудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй зааханшье дутуугүйгөөр түгэсхэхэ зорилготой ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Эдэнэй хэблэмэл органуудынь болохо аймагай газетэнүүдэй үүргын тон ехэ байһаниинь хэдэ бүхэндэ мэдээжэ.

Манай республикын олонхи аймагай газетэнүүд энэ асуудалаар өөһэдынгөө зорилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сентябрь — октябрь һарануудта гараһан номернуудыень хараад үзэхэдэ, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй асуудалые зааханшье хараанһаа алдаагүй, ходол энээн тухай бэшэжэ, зохихо газарнуудһаа хэмжээ абхуулжа байһан байна.

Теэд газар нютаг бүхэндэ тиимэ байгаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим газетэнүүд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тушаа мартангүй, номерһоо номерто бэшэдэгшье һаа, тэдээгээрнай ямар хэмжээ абтанаб гэжэ һонирходогшьегүй, энээн тухайдаа һанажа үзэдэгшьегүй, хаа яа халирхайгаар бэшэд гээд лэ, гол түлэбыень мартажархидаг байһаар.

«Улаан Туяа» гэжэ Хориин аймагай газетые хараад үзэхэдэ, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй асуудалнуудые бараг һайнаар харуулжа байһан янзатай.

Гэбэшье «Улаан Туяа» газетэ хэлэһэнээ хүрэдэггүй, гаргаһан шүүмжэлхы статьянуудаараа хэмжээ абхуулха гэжэ оролдодоггүй, «һоёогүй» газетэ байшоо гэбэл алдуу болохогүй гэжэ һанагдана.

Тэрэ нэгэ ушарыень болоно. Дутагдалнууд тушаа бэшэдэгшье һаа, тэрэгээрээ хэмжээ абхуулха гэжэ оролдоггүй — «амгалан тайбан» газетэ тухай энээнэй урид хэлээ һэмди.

Энээндэ орходоо бүришье «амгалан» газетэнүүд бии байшоо.

Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай «Под знаменем Ленина» газетые абаад үзэе.

Энэ газетын юрэнхыдөө һайнаар гарадагынь арсалтагүй. Һэлэдшэгүй дүршэлтэй, үни холын, бэрхэ журналистнууд энээндэ ажаллаадагынь элитэ. Тиин гэбэшье тус газетын редакци элдэб эсын «ээлжээтэ» кампанида найрашоод, дашуурша ямар үедэ, ямархан сагта, юун тухай бэшэбэл зохид ааб гэжэ мэдэхээ болишодог байна.

Заиграйн аймагта малай үбэлжэлгын бэлэдхэл муугаар, ехэ туу дундатайгаар ябуулагдажа байна гэжэ сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэ байтарнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ботов «артелиимнай гэшүүд малай үбэлжэлгэдэ айхабтар оролдосотойгоор бэлдэжэ байна» гэжэ газетэдэ хуулаһанда бэеэ магтан ... ниинь, мүн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Овчинниковай амаргүйгөөр ... гоо һайрханиинь хэнэй хэрэгтэй гээшэб? Иимэ «һайрхалга» урдаа байһан зорилгонуудые дүүргэхэдэ һүрхэйшье ехэ туһа хэргүй бэзэ гэжэ һанагдана.

Иимэ бирагүйгөөр забдажа байдаг газетэнүүдые тоолоод байбал, үшөөшье олдохо байна.

Мүнөө манай республикын партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга юуб гэхэдэ, ургасаа бүрин хуряажа абаад, малай үбэлжэлгэдэ ... жалые бүхы талаарнь амжалтатайгаар ... мэнние зоригжуулха ябадал бэлэй ... колхоз, совхозуудта, бригада болон фермэнүүдтэ туһалха ... тын нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедтэ

Ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулхын түлөө тэмсэлэй һара үнгэргэхэ тухай

Ядерна буу зэбсэгэй хоринуулхын түлөө, тэрэнэй туршалгые болюулхын түлөө хамтын тэмсэлэй һара октябриин 15-һаа эхилэн, бүхы оронуудта үнгэргэхэ тухай уряалан, байгша оной августын 15-һаа 20 хүрэтэр Токиодо болоһон уласхоорондын конференци бүхы арадуудта хандаһан байна.

Атомна, водородно буу зэбсэгэй хоринуулхын түлөө уласхоорондын дүрбэдэхи конференциин уряал бүхы оронууд үргэн олоной дэмжээ. Мүн энэ уряалые советскэ олонитэ дэмжээ юм.

Һаяхан Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй президиумэй заседани болоо. Тэрээндэ олонитын организацинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Атомна дайнай аюулда эсэргүүсэн, ядерна буу зэбсэг хорюулхын түлөө, ядерна буу зэбсэгэй туршалга хаа хаанагүй тэ мүнхэдөө дары болюулха оронуудай хоорондо хэлсээ ... хын түлөө хамтын тэмсэлэй 1958 оной октябриин 15-һаа ... риин 15 болотор Советскэ Союзда үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри заседани дээрэ абтаһан байна.

1958 оной мартын 31-дэ ... түхэлэй атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые Советскэ Союз өөрынгөө зүгһөө, гансаараа болюулха гэжэ шиидхээ. Энэ ... шэнэ дагахынь США ... хоёрые уряалһан юм ... дэлхэйн зон мэдэнэ. Гэбэшье ... зоной хүсэл эрмэлзэлые тоогөөр, США Англи хоёрой правительствонууд апрельһээ сентябрь хүрэтэр ядерна буу зэбсэгэй туршалга үзэгдөөгүй ... нөөр, ехээр хэһэн байна.

Баруун гүрэнүүд ядерна буу зэбсэгэй туршалга дары болюулха бэзэ гэжэ найдаал, Советскэ Союз гансаараа иимэ туршалга болиһон байгаа. Тэдэ США Англи хоёрой ядерна туршалгануудые үргэлжэлүүлжэл байһан дээрэһээ Советскэ Союз энэ абаһан уялгаяа болюулха баатай болоо гэжэ Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет оронойнгоо ажалшадай үмэнэһөө мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта ядерна, водородно буу зэбсэгэй туршалга хаа хаанагүй болюулха тухай дураддаһан ООН-эй Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ байгша оной октябриин 4-дэ табихадаа, Советскэ Союз ... һан уялгаяа эсэстэнь хүрэтэр ... гэхээр бэлэн байһанаа бүхы ... хэйн үмэнэ үшөө дахин харуулаа.

Советскэ Союзай эб найрамдалай тала баримталагшад ядерна, водородно буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай асуудалаар Советскэ правительствын һанаачалга бүрин дэмжэнэ.

Ядерна туршалга болюулхын түлөө һара үнгэргэлгэ атомна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө һайхан тэмсэлдэ бүхы эб найрамдалта хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ туһа болохо бэзэ гэжэ Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитет найдана.

...ФСР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ГYРЭНЭЙ ТYСЭБЭЙ ДYYРГЭЛТЫН ДYН ТУХАЙ

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

I

...СФСР-эй промышленностиин ...—сентябрь һарануудта ва... продукци үйлэдбэрилхэ тү... 103 процент, тэрэ тоодо III ...алай түсэб 102 процент дүүр... 1958 оной январь—сентябрь һарануудта продукци үйлэдбэрилгэ 1957 оной энэ үеынхиһөө 9-һөө дээшэ процентээр дээшэлһэн байна.

Промышленностиин тусхай һалбаринуудаар валовой продукци үйлэдбэрилгын ургалта иимэ дүнгүүдээр харуулагдана:

	1958 оной январь-сентябрие 1957 оной январь-сентябрьтай жэшэбэл, процентээр
Хара металлурги	109
Үнгэтэ металлурги	111
Нүүрһэнэй промышленность	105
Нефть абадаг промышленность	119
Нефть илгадаг промышленность	116
Электростанцинууд	115
Машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга	113
Химическэ болон резиновэ промышленность	112
Модо бэлэдхэлэй, саарһанай, модо болбосоруулгын промышленность	110
Барилгын материалнуудай промышленность	126
Хүнгэн промышленность	106
Эдеэ хоолой промышленность	102

...дай ажахын Соведүүдэй про...ленность январь—сентябрь һа...уудта валовой продукци үйлэд...лхэ түсэбөө 103 процент дүүр... Тэрэ тоодо III кварталай түсэб ...процент дүүргэгдээ. Российска ...рациин Камчатска совнархоз...бэшэ бүхы совнархозууд про...ленностиин гол түлэб продукци ...дбэрилхэ, тэрэшэлэн валовой ...кци үйлэдбэрилхэ 9 һарынгаа ...сүм дүүргээ. 63 совнархоз тү... болзорһоонь урид дүүргэһэн ...

...58 оной январь—сентябрь һа...уудта зарим совнархозуудай ...мышленностиин валовой про... үйлэдбэрилхэ түсэб иимээр ...гдээ:

...дай ажахын Совет	1958 оной 9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
...тайска	103
...урска	104
...ангельска	103
...траханска	100
...шкирска	104
...городско	103
...йнска	108
...рдай	104
...адимирска	105
...огодско	105
...ьковско	105
...вовско	105
...сковско (областной)	104
...сковско (городской)	104
...рманска	105
...восибирскэ	100
...ско	102
...енбургска	102
...ловско	103
...нзенскэ	105
...рмскэ	105
...иморско	103
...товско	102
...гестанска	105
...мковска	103
...кутска	104
...бардино-Балкарска	105
...лининградска	100
...лининска	104
...лужска	104
...мчатска	82
Карельскэ	105
Кемеровскэ	101
Кировскэ	104
Комиин	105
Костромской	103
Краснодарска	101
Красноярска	104
Куйбышевска	102
Курганска	100,7
Курска	103
Ленинградска	103
Липецкэ	104
Магаданска	106
Марийска	105
Рязанска	105
Саратовска	102
Сахалинска	100,6
Свердловско	104
Хойто-Осетиин	104
Смоленскэ	100,4
Ставропольско	102
Сталинградска	103
Тамбовско	104
Татарска	104
Томско	103
Тульска	105
Тюменскэ	104
Удмуртска	105
Ульяновска	105
Хабаровска	105
Челябинска	103
Чечено-Ингушска	103
Читинскэ	100,1
Чувашска	106
Якутска	108
Ярославска	104

Нютагай соведүүдэй промышленность 1958 оной январь—сентябрь һарануудта валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 103 процент, тэрэ тоодо III кварталай түсэбые 104 процент дүүргээ. Курска, Саратовска областьнуудай, Хальмагай АССР-эй, Түвын автономно областиин нютагай соведүүдэй предприятинууд валовой продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарынгаа түсэбые дүүргээгүй.

II.

1958 оной январь—сентябрь һарануудта РСФСР-эй промышленностиин гол шухала продукци үйлэдбэрилгэ иимэ дүнгөөр харуулагдана:

	1958 оной январь-сентябрь һарануудта үйлэдбэрилэгдөө	1958 оной январь-сентябрие 1957 оной январь-сентябрьтай жэшэбэл процентээр
...Шэрэм—миллион тонноор	13,9	104
...Булад—миллион тонно	23,1	105
...Прокат—миллион тонно	17,5	105
Булад хоолойнууд—мянган тонно	1690	110
Нүүрһэн—миллион тонно	217	108
Нефть—миллион тонно	64,6	119
Байгаалиин газ—миллиард кубометр	9,7	163
Электроэнерги (районно электростанцинууд, блок-станцинууд)—миллиард киловатт-час	97	113
Минеральна үтэгжүүлгэ—миллион тонно	4,7	105
Синтетическэ будаг—мянган тонно	47	103
Резинэ гутал—миллион паар	104	104
Зуун киловаттһаа дээшэ хүсэтэй электродвигатель — мянган хэһэг	8,8	113
Түмэр отолдог станогууд—мянган хэһэг	64,1	103
Кузнечно-прессовэ машина—мянган хэһэг	14,7	112
Автомобиль—мянган хэһэг	349	102
Трактор—мянган хэһэг	79,9	102
Тракторна косилка—мянган хэһэг	54,5	174
Ороохо арилгадаг машина—мянган хэһэг	9	128
Модо шэрэлгэ (колхозууд болон жэжэ предприятинуудгүйгөөр)—миллион кубометр	141	107
Няамал фанерэ—мянган кубометр	599	107
Саарһан—мянган тонно	1329	105
Цемент—миллион тонно	16	117
Шифер—миллион условно плиткэ	1199	113
Түмэр-бетонно хабсаргагдамал конструкци болон деталь—миллион кубометр	8,3	140
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метр	53,5	116
Пумаажан бүд—миллион метр	3734	103
Ноохон бүд—миллион метр	186	107
Лён бүд—миллион метр	305	113
Торгон бүд—миллион метр	524	104
Арһан гутал—миллион паар	158	110
Элһэн саахар—мянган тонно	486	120
Мяхан (колхозууд болон ажалшадай хубиин ажахыһаа абтаһаниие тоолонгүйгөөр)—мянган тонно	866	112
Колбаса—мянган тонно	448	109
Загаһан (совнархозуудай, нютагай соведүүдэй промышленностяар)—мянган тонно	1743	101
Консервэ (совнархозуудай, нютагай соведүүдэй промышленностяар)—миллион условно банка	1289	105
Малай тоһон, сыр болон һүнэй бусад продукт һүн дээрэ оруулхада (колхозууд, ажалшадай хубиин ажахын үйлэдбэрие тоололсонгүйгөөр)—миллион тонно	10,3	103
Тэрэ тоодо: һүнэй продукци—миллион тонно	3,3	113
Мылэ (совнархозуудай промышленностяар) — мянган тонноор	681	102

1958 оной 9 һара соо түсэбһөө гадуур шэрэм—285, булад—555, прокат—432 мянган тонно үйлэдбэрилэгдээ, нүүрһэн—4,9 миллион тонно, нефть—1,2 миллион тонно абтаһан, минеральна үтэгжүүлгэ — 241, цемент—60 мянган тонно үйлэдбэрилэгдэһэн, 3 миллион кубометр барилгын модон хюрөөдэгдэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 4,1 миллион кубометр модон шэрэгдээ.

Булад хоолой, кокс үйлэдбэрилхэ, түмэрэй руда малтаха, рафинированнэ зэд, алюмини, туулга, цинк, олово, магни, электроэнерги, бензин, дизельнэ түлишэ, түлишын мазут, каустическа болон кальцинированнэ содо, сернэ кислота, синтетическэ аммиак, каучук, автомобильна покрышка, паровой турбина, түмэр отолхо станок, кузнечно-прессовэ машина, автомобиль, экскаватор, сонхын шэл болон хүндэ промышленностиин бусад олон продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Энэ үе соо газ абаха, трактор, тракторай сеялкэ, 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй электродвигатель, тепловоз бүтээхэ, хирпиисэ үйлэдбэрилхэ, стандартна гэрнүүдэй детальнуудые бүтээхэ, мүн бусад зарим продукци үйлэдбэрилгээр түсэб дүүргэгдээгүй.

Пумаажан, ноохон, лён, торгон бүдүүдые, искусственна болон синтетическэ утаһа, арһан гутал, трикотажна зүйл, час, фотоаппарат, саарһа, сахар, мяха, кондитерска зүйл, ургамалай тоһо, мылэ болон үргэн хэрэглэлэй бусад эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

1958 оной 9 һара соо бүд нэхэлгэ 165 миллион метрээр, арһан гутал—14 миллион паар, элһэн сахар 81 мянган тонно, мяха абалга 95 мянган тонноор нёдондоной энэ үеынхиһөө дээшэлһэн байна.

Мяха, һү абалга болон бэлэдхэлгые дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ продуктнуудаар гүрэнэй ресурсые дээшэлүүлжэ, эдэ продукт ажалшадта ехээр худалдаха арга олдоо. Байгша оной үнгэрһэн 9 һара соо мяха болон мяханай продукт нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 102 мянган тонно, һү болон һүнэй продукт 893 мянган тонно ехээр худалдагдаа.

1958 оной 9 һара соо промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, 6 процентээр дээшэлээ. Промышленностьда хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэһэн байна.

Промышленна продукциин өөрынь үные химдаруулха талаар, нэгэ түхэригэй товарна продукци бүтээлгэдэ хэгдэһэн гаргашын хэмжээгээр 1958 оной 9 һарын даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Продукциин өөрын үные химдаруулга нёдондо жэлэйхиһээ сасуулагдамал сэнгээр 3 шахуу процент болоо. 1958 оной 9 һара соо товарна продукциин өөрын үные химдаруулһанай ашаар 6 миллиард шахуу түхэриг түсэбһөө гадуур арьбалагдаһан байна.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлени

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

Цыдыб хонишон

Бичурын совхозой табадахи отарынхидай жэшээтэ һайн ажал хүдэлмэринь бидэ хонишодой дунда, мүн аймагай колхознигуудта мэдээжэ юм.

Совхозой энэ отарын ахалагша хонишон нүхэр Цыдыб Шоймполов даажа абаһан хонидоо һайнаар харууһалжа байна. Энээнэй ашаар нүхэр Цыдыб Шоймполов байгша оной октябриин 1-нэй үеэр 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 118 хурьга абаад, түлжүүлжэ байнхай. Тус отарада хамтадаа 400 эхэ хонид бии. Эндэхи хонидой олонхинь шэрүүбтэр ноохотой. Тэдэнэй үүлтэр һайжаруулха ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэ. Иимэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Цыдыб Шоймполов эдэбхитэйгээр хабаадана. Бүхы эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлдэг болоо. Энэ хэрэгтэ нүхэр Шоймполов ехэ харюусалгатайгаар хандадаг юм. Тиимэ дээрэһээ жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 220 хурьга абахаар шиидэнхэй.

Энэ отара ерэхэ үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ. Хонидой шэбхэ, хохир поли дээрэ зөөгдөө. Хонидой болон хурьгадай байра хүсэд дулаалагдаа. Тиин отарын хонид булта дундаһаа дээшэ хүшэ шадалтай юм. Нүхэр Цыдыб Шоймполов хонидни һайн хүшэтэй гээд һанаагаа амарангүй, үдэр һүниие илгангүй тэдэнээ зүбөөр, зоотехническэ һургаалай ёһоор харууһална. Хонидые саг болзортонь бэлшээридэ гаргаха, үбһэ тэжээл тааруулжа эдюулхэ, уһалха шухала гэжэ нүхэр Шоймполов зүбөөр хөөрэдэг.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй энэ оной октябриин 8-най Указаар хонин ажал дээрэ һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө нүхэр Цыдыб Шоймполовые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба гэһэн мэдээсэл бидэ совхозой хонишод, хүдэлмэришэдые баясуулаа. КПСС-эй XXI съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй эршэ хонишодой дунда улам шангадана.

С. Параева, Бичурын совхозой ахалагша хонишон.

Хүйтэн тулажа ерэхэнь, бэлэдхэлээ түргэдхыт

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид (Баргажан) хүйтэнэй хаһын хүрэжэ ерэбэшье, үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ тухай һаналаа табинагүй.

Малай байра заһаха, шэнээр бариха хүдэлмэри унжагай нобшоор ябуулагдана. Хүнтэйдэ үнеэдэй байра барихаар түсэблэгдэһэн аад, мүнөө тэрэнь мартагдашанхай. Мүн тугалай нэгэ байра хүсэд бэлэн болгогдонгүй байшоо. Малай хуушан дал нёдондонойнгоо шэбхэдэ дарагдашанхай байһаар. Малшадын гэр байраар дуталдана.

Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ үбһэ бэлдэжэ абаа юм. Теэд тэрэнээ һайнаар хадагалха, гамнахаяа бодоногүй. Олон сомоо үбһэн хорёологдоогүй, малда эдюулжэ, гэшхүүлжэ байна.

Мүнөө хүрэтэр гүүртэнүүдынь хүсэд бүридүүлэгдээдүй, дүршэл шадабаритай малшадаар үшөө хангагдаагүй байһаниинь гайхалтай.

Аймагай «Звезда», «Гигант», «Авангард» колхозуудшье баһал үбэлжэлгэдөө бэлэн болоодүй. Нэгэшье колхоз малай байра шадархи худагуудаа заһана, дулаалнагүй, насосуудые бэлдэнэгүй. Үбэл үнеэдтэ уулгаха уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэ тухайда колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бодоногүй.

Үбэлжэлгэеэ түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, малаа гарза хоролтодо оруулангүй ондо оруулхын тула эдэ колхозуудай правлени, партийна организаци яаралтай хэмжээ абаха уялгатай.

Г. Шилгенов.

Һолоомо, зелёнкоёо саһанда даруулжархёо

Торийн аймагай колхозууд таряагаа хуряажа сентябриин 25-да дүүргэһэн аад, зелёнко, һолоомоёо суглуулха хүдэлмэреэ унжагай нобшоор ябуулжа байна. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз Байба гэжэ газарта хэдэн арбаад гектар зелёнкоёо сабшангүй байһаар саһанда даруулжархёо. Тэрэшэлэн бусадшье колхозуудай полинууд дээрэ хэдэ мянгаад тонно һолоомон суглуулагдаагүй, адуу малда гэшхүүлэгдэжэ, саһанда дарагдашоо.

Энэ жэл аймагай колхозууд тэжээл багатайгаар үбэлжэлгые угтахань. Силос нёдондонойхиһоо 5 мянган тонно бага дарагдаа, үбһэншье бага бэлдэгдээ. Мүн һолоомо, зелёнкошье нёдондонойхиһоо һураггүй бага абтаха юм. Теэд иимэ байдалтай байбашье аймагай колхозууд зелёнкоёо шэмэ һайнтайгаар, саг болзортонь хуряаха хэмжээ абанагүй. Сабшагдаад, суглуулагдаагүй зелёнко «Красный Октябрь», «Улаан Тори», Калининай, Свердловой нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудай полинууд дээрэ хэдэн зуугаад гектар хэбтэнэ.

Ерэхэеэ байгаа үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ гээ һаа, тус аймагай хүтэлбэрилэгшэд болон колхозуудай правлени, партийна организацинууд зелёнко, һолоомоёо гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулхын тула саг дары шанга хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Аюшеев, манай корр.

Тэжээлынь бага

Зэдын «Эрдэм» колхозойхид энэ жэлдэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй юм. Набшаһата тэжээлшье хаһа саг соогоо абтаагүй. Тиин 2600 гектарта хэбтэһэн һолоомо, мэхиинэеэ суглуулангүй, малдаа гэшхүүлжэ байһаниинь гайхалтай. Тиихэдэ тариһан зелёнкын хахадынь шахуу үшөө хуряагдаагүй байһаар.

Тус колхозой правлени, партийна эхин организаци һолоомо, зелёнкоёо эртээнһээ хуряажа, үбэлжөөнэйнгөө байрануудтаа абаашажа, суглуулха хүдэлмэри дары сагтаа ябуулжа эхилхэ ёһотой. Тиигээгүй һаа малынь тэжээл тон багатайгаар үбэлжэхээ байна.

Д. Цыремпилов.

Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойдо

ЭРДЭМ СОЁЛ ДЭЛГЭРҮҮЛГЭДЭ КОМСОМОЛОЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

...публикын комсомолой орга... эрдэм соёл дэлгэрүүлхэ ...р ехэ амжалта туйлажа, Ле... комсомолой 40 жэлэй ойе ...аяа байна.

...сомолой организацинууд һур... байгуулха, залуу үетэниие ...жүүлхэ талаар шэн габьяа...р ажаллажа, Советскэ Буря...уухэдэ ороһон байна. Анхан ...олоһон сагһаа эхилээд, комсо... организацинууд арад зониие ... бэшэгтэ һургахын, хүүгэдые ... ниитын һуралсалда хабаа...тын, залуушуулые эрдэмтэй ...хын түлөө оролдоһон юм.

...ябрьска революциин ашаар ... арад мунхаг харанхы бай...за мултарха аргатай болоо. ...СР-эй хүн зониие үзэг бэшэгтэ ...ха тухай 1919 ондо В. И. Ле... гараа табижа баталһан Со... правительствын декрет Бу... АССР-эй арад зониие үзэг ...тэ һургаха хэрэгтэ ехэ удха...тай байһан юм. Комсомолой ...изацинууд энэ хүдэлмэриие ...тэйгээр ябуулжа, областной ...йна организацида ехээр ту... байгаа. Комсомолшууд го...дай, хүдөө нютагуудай ажал... үзэг бэшэгтэ һургаха хүдэл... үүсхэдэг, ликпункт, хотоной ...ли нээдэг, культармеецүүдые ...ог байгаа. Үзэг бэшэгтэй ...хол бүхэн нэгэ хүниие һургаха гэжэ ВЛКСМ-эй VIII съезд уряалһан байгаа.

1930-аад ондо областной комсомолой организаци республика дотороо соёлой добтолго үүсхэжэ, хүн зониие үзэг бэшэгтэ һургахын тула ехэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа. Жэшээнь, 1930 ондо Сэлэнгын аймагта соёлой добтолгын үедэ хотоной 40 һургуули эмхидхэгдэжэ, үзэг бэшэг мэдэхэгүй 860 хүн хабаадуулагдаһан юм. Агын аймагта хотоной 92 һургуули эмхидхэгдээд, 1044 хүн хабаадуулагдаһан байгаа.

Городуудай, хүдөө нютагуудай хүн зониие үзэг бэшэгтэ һургаха талаар соёлой добтолго ехэ удхашанартай байһан юм. Энэ добтолгодо ниитын эмхи зургаанууд, түрүү алба хаагшад хабаадалсажа, хүн зониие үзэг бэшэгтэ һургаха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулжа дүүргэһэн юм.

Тэрэшэлэн комсомолой организацинууд республика дотор шэнэ һургуули бариха, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулһан гээшэ. Республика дотороо һургуули тогтоожо байха үедөө бодото ажабайдалтай, социализм байгуулгатай холбоотойгоор һургуулиин хүдэлмэри эмхидхэхэ гэһэн В. И. Ленинэй заабариие бэелүүлхын түлөө областной комсомолой организаци оролдодог һэн. Энэ эрилтын ёһоор фабрично-заводской һургуули, таряашан залуушуулай һургуули, фабрично-заводской долоон жэлэй һургуули эмхидхэхэ гэжэ тэрэ үедэ комсомол оролдодог байгаа. Комсомолшуудай үүсхэлээр 1932—1933 оной һуралсалай жэлдэ республика дотор хүдөөгэй олонхи һургуулинууд таряашан залуушуулай һургуули (ШКМ), городуудта фабрично-заводской долоон жэлэй һургуули болгогдоһон юм. Тэрэ үедэ 6 ФЗУ байгуулагдаа бэлэй. Комсомолой үүсхэлээр тэрэ үедэ байгуулагдаһан эдэ һургуулинууд промышленность болон хүдөө ажахыда хүдэлхэ олонхи хүдэлмэришэдые бэлэдхэдэг һэн.

Үхибүүдэй бүгэдэ ниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ хэрэгтэ комсомол эдэбхитэйгээр хабаадажа, арад зоной зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэһэн юм. 1930—1933 онуудта бүгэдэ ниитын уялгата һуралсал бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгые комсомолшууд үүсхэн ударидаһан байгаа.

Бүхы Союз дотороо нэгэн адли һургуули байгуулха тухай СССР-эй правительствын шиидхэбэриин гарахада, 1934 онһоо областной комсомолой организаци һурагшадые һайнаар һургаха, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һаналаа ехээр табидаг болоһон юм. Энээнтэй хамта һургуулинуудай комсомолой организацинуудые бэхижүүлхэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерэй организациин ажал-ябуулгые һайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдадаг байгаа. Республика дотор һургуулиин комсомольско организацинуудай олошорһон ушар энэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн. 1940 ондо комсомол-һурагшадай тоо 4754 болоһон гэхэ гү, али комсомолой наһанай бүхы һурагшадай 80 процент болоһон байгаа.

Хүдөө нютагуудта һургуулиин комсомолой ячейкэнүүдэй бии боложо байха үедэ таряашадай дунда эдэнэр соёл культурын хүдэлмэри үүсхэн ябуулдаг байһан юм. Шэнэ байдал, соёл культура дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ, соёлой добтолгодо тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Һурагшад-комсомолшуудай хүсөөр олон ликпунктнууд, хотоной һургуулинууд байгуулагдаа һэн. Олохон комсомолшууд культармеецүүдээр хүдэлдэг байһан юм. Комсомолой эдэбхитэд хүн зоной дунда элидхэл хэдэг, партиин шиидхэбэри, заабариие бэелүүлхын тулада ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа.

Һургуулиин комсомолой организацинууд зүжэг наада табидаг, вечер эмхидхэдэг байһан юм. Комсомолшуудай наадан, вечертэ хүдөө нютагуудай ажалшад, залуушуул ехэ олоороо ерэдэг, һонирходог һэн.

Һурагшад-комсомолшууд политическэ болон ажахын кампани үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байһан юм. Хамтын ажалай аша туһатай байһан тухай хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, партийна организацинуудта туһалдаг, хамтадаа газар элдүүрилхэ ажахые, хүдөө ажахын артельнүүдые эмхидхэлсэдэг һэн. Нюдарган баяшуултай тэмсэхэдэ комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ комсомолой областной организаци партида ехэ туһалһан байха юм. Колхоз болохын урда тээ комсомолшууд таряашадай ажахые культурнаар эрхилхэ үүсхэл гаргаа һэн.

Хүдөө нютагта колхозно байгуулалтын илаад байхада, һургуулинууд, тэдэнэй комсомольско организацинууд хүдөө ажахын хүдэлмэридэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг болоо һэн. Ургаса хуряалгада воскресник эмхидхэхэ, наг шэбхэ суглуулха, сабшалан хадалан сэбэрлэхэ мэтын хүдэлмэри хэдэг бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ багшанар болон комсомолой организацинуудай хүтэлбэреэр һурагшад айхабтар ехэ ажал бүтээһэн байна. Гансахан 1942—1943 оной һуралсалай жэл соо һурагшад 24272 центнер таряанай хоолос, 8921 центнер үнэһэ, 1403 центнер шубуунай аргал суглуулһан, 11606,4 тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргаһан, 1709 га газарта саһа тогтооһон, 2101 га сабшалан сэбэрлэһэн байха юм. Һурагшадай хэһэн юумэ тоолохо болоо һаа, олон.

Һургуулида политехническэ һуралсалай бэелүүлэгдэдэг болоһонһоо хойшо промышленностьда, хүдөө ажахын хүдэлмэридэ һурагшад бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Гадна үхибүүдые ажалда дүршэлтэй болгохо зорилго, хэдэг хүдэлмэриинь шэнжэ ондоо болохо юм. Энээнэй урда тээ һурагшадые ажалда дүршэлтэй болгоходоо предприяти, колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилго табигдадаг байгаа. Мүнөө һуралсал-хүмүүжүүлгын тон шухала хубинь ажал хүдэлмэри болоно. Һурагшадай хэдэг ажалынь мүнөө һуралсалай шэнжэтэй болохо юм.

Һургуулиин һурагшад ехэнхидээ хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадуулагдадаг. Зунай сагта олонхи һурагшад колхозуудай бригадануудта ороод хүдэлнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд байгуулагдадаг болоо.

Алдарта 40 жэлэйнгээ ойдо бэлэдхэжэ байхадаа манай республикын комсомолой организацинууд эрдэм соёл дэлгэрүүлхэ талаар хэһэн ехэ хүдэлмэриингөө дүн гаргана, бурят арадай дунда соёл культура нэбтэрүүлхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэ хүсэеэ зорюулна.

СССР-дотор дунда болон дээдэ һуралсалые хубилган, ондоо болгохо талаар партиин бэелүүлжэ байһан хэмжээ-ябуулгатай дашарамдуулан, Бурядай комсомол үшөө ехэ үүргэ дүүргэхэ болоно.

А. КОНСТАНТИНОВ,
педагогическа эрдэм ухаанай кандидат.

ГАЗЕТЭДЭ ХЭБЛЭГДЭХЭЭР ҺАЙН ОЧЕРК БЭШЭХЫН ТҮЛӨӨ КОНКУРС

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделени, «Правда Бурятии», «Бурят үнэн», «Молодежь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд газетэдэ һайн очерк хэблэжэ байхын тулада конкурс соносхобо.

Конкурс иимэ зорилготой юм: уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэд болон колхозниггуудые, мүн интеллигентнэрые олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, газетэнүүдтэ очеркнуудые толилжо эхилхэ. Ажахын болон культурна байгуулалтада туйлагдаһан манай амжалтанууд тухай, коммунизм шэн габьяатайгаар байгуулжа байһан хүнүүд тухай тэдэ очеркнууд соо дэлгэрэнгыгээр, тодо хурсаар, ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэхэ шухала.

Очеркнууд бурядшье,ородшье хэлэн дээрэ абтаха байна. Бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн очеркые «Бурят үнэн» гү, али «Бурядай залуушуул» газетэнүүдэй редакцида эльгээхэдэ болоно. Ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн очеркые «Правда Бурятии» гү, али «Молодежь Бурятии» газетэнүүдэй редакцида эльгээхэдэ болоно.

Дүрбэн шан байгуулагдаба. Хэблэгдэһэн очеркдо гонорар үгтэхэһөө гадна, удхынгаашье, уран найруулгынгаашье талаар эрхим һайн гэжэ мэдэрэгдэһэн очеркые шагнахын тулада дүрбэн шан тогтоогдобо: нэгэдэхи хоёр шангынь тус бүридөө 750 түхэригэй, хоёрдохи хоёр шангынь тус бүридөө 500 түхэригэй.

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделени, «Правда Бурятии», «Бурят үнэн», «Молодежь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд һайн очеркнуудые олоор бэшэжэ, энэ конкурсдо үргэнөөр хабаадахыень уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэ болон хүдөө бэшэгшэдые халуунаар уряална.

Конкурсын дүн 1959 оной февраль һарада гаргагдаха юм.

Ажаһуудаг газараа, хэдэг ажалаа, фамили, нэрэ, обогоо хүсэд һайнаар, зүбөөр бэшэхыень очеркын авторнуудые редакци гуйха байна. Республикын газетэнүүдэй редакцинуудай дэргэдэ консультаци эмхидхэгдээ.

СССР-эй журналистнуудай Союзай Бурядай отделениин оргбюро, «Правда Бурятии», «Бурят үнэн», «Молодёжь Бурятии» гэжэ газетэнүүдэй редакцинууд.

Ном тарааха һара

Айл бүхэндэ—өөрын библиотекэ

Хүдөө нютагуудта ном худалдалга һүүлэй үедэ зарим тэды һайжараа. Политическэ, уран зохёолой, хүдөө ажахын, мүн бусад номуудые манай колхозно таряашад олоор захидаг болоо. Аймпотребсоюзуудай олохон магазин ном дэбтэр худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэдэг боложо байна. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй, Кабанскын, Баргажанай, Хориин аймпотребсоюзуудай номой магазинууд түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Эдэ аймпотребсоюзуудай магазинууд хайшан гээд иимэ амжалта туйлааб? Худалдаанда ороһон номуудай удхые тобшохоноор бэшээд, списогыень эли газарта үлгэдэг байна. Мүн хүнүүдтэ шэнэ номуудай удхые ойлгуулдаг, худалдан абахыень шадамараар дурадхадаг юм.

Һүүлэй үедэ ном худалдаха автолавка Буркоопсоюзай эмхидхэһэниинь арад зондо ашатай туһатай байба. Иимэ автолавка Мухаршэбэрэй аймагта ерээд, зүбхэн 3 үдэр соо 2.200 түхэригэй ном худалдаһан байна. Тэрэшэлэн Бичурын аймагта миил 5 үдэр соо таба мянга гаран түхэригэй ном худалдаа.

Буркоопсоюзай правлени ном тарааха энэ һарын үедэ 600 мянган түхэригэй ном дэбтэр арад зондо худалдаха гэжэ шиидхээ. Һарын туршада ном дэбтэр тарааха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хараалһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн хүнүүд мүнгэн шанда хүртэхэ байна. Иимэ зорилготой 5 шан тогтоогдобо. Нэгэдэхи шан—1500 түхэриг, хоёр хоёрдохи шан—1000—1000 түхэриг, гурбадахи хоёр шан —500—500 түхэриг байха.

Хүдөө нютагуудта ном дэбтэр тарааха һара гурбан жэлэй соёлой добтолготой нягта холбоотой. Мүнөө олохон аймагай комсомолшууд ном тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Жэшээлхэдэ, холын Баунта нютагай комсомолшууд Запрягаева, Холодкова, Тудыпова, мүн Байкало-Кударын комсомолшууд Мандарханов, Осипова, Зэдын комсомол нүхэд Лапина, Мункуева, Токарева хүдэлмэришэдэй, колхозниггуудай, алба хаагшадай гэртэ өөһэдөө ерэжэ, хэдэн зуун түхэригэй ном худалдаа.

Гэхэ зуура Ториин, Кударын, Тарбагатайн, Түнхэнэй аймагуудта литература муугаар тараагдана. Номуудые наймаалгаар мүртэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Ном тарааха һарын үедэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин, «Союзпечатиин» магазинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхаһаа гадна, ород болон бурят хэлэн дээрэ зохёогдоһон номуудые олоор тараахын тула зохихо аргануудые хэрэглэхэ ёһотойбди. Пионернүүд, комсомолшууд, эдэбхитэд ном дэбтэр айл бүхэндэ абаашажа худалдаа һаань һайн байха. Номуудайнгаа хуряангы удхые тодо һонороор, хүн бүхэндэ хөөрэжэ үгэхэ шухала. Тэрээнһээ гадна, нүүдэл худалдаа наймаа үргэнөөр эмхидхэлгэ—аймпотребсоюзуудай уялга болоно.

И. Баженов, Буркоопсоюзай ном худалдалгын таһагай начальнигай орлогшо.

Халаахай

Хэлэниинь хэдэргэ, хэрэгынь гэдэргэ

Ном тараалгын һара бүхы Советскэ Союз дотор байгша октябриин 1-һээ эхилээд ябажа байна. Энэ һарын эхилхэеэ байхада «Книготоргын» республиканска конторын директор Анатолий Ефремович Соловьев баггүй ехээр һаахарһан байгаа. Тэрэ хадаа «ном тараалгын һарые угтажа, амжалтатай һайнаар үнгэргэхөөр бэлэн байнабди. Бүхы магазинуудна́й һайнаар хүдэлхэ, түсэбөө дүүргэхэ, үлүүлхэ, хүдэлмэрээ һайжаруулха байха» гэжэ байжа гоё гоёор хөөрэн, «уһан дээрэ үрмэ тогтооһон» байна.

Теэд... теэд үнэн дээрээ хэлэһэн хэлэниинь хэдэргэ, хэһэн юумэнь гэдэргэ байшаба. Улан-Удын центртэхи номой хоёр ехэ магазинай нэгэниинь (Ленинэй үйлсэдэхи) нүхэр Соловьевой захиралтаар октябриин 8-да хаб яб хаагдашоо һэн. Теэд мүнөө хүрэтэр нээгдэнэгүй. Хэзээшье нээгдэхэнь мэдэгдэнэгүй. Юун болооб гэхэдэ, магазинай номууд «бүридхэгдэжэ» байгаа юм ха!

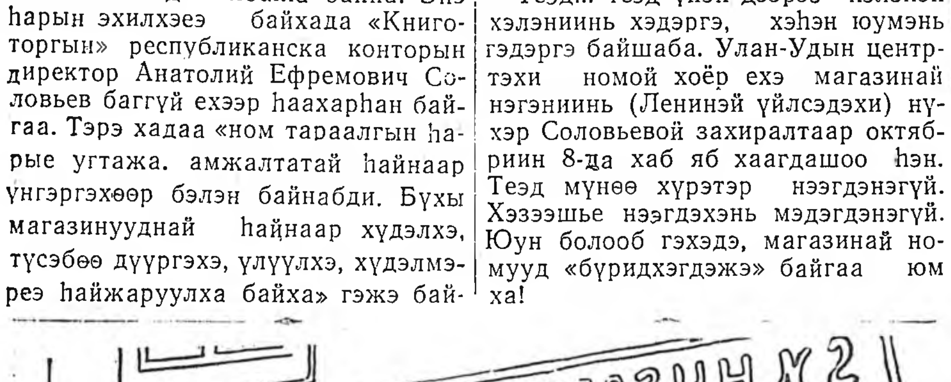

СОЛОВЬЕВ: — Ном тараалгын һара гэнэ гүт? «Тэрэшье тэрэ, тэхэшье яамаан» ааб даа! Амарад гэжэ байжа хүдэлхэдэ аятай ха юм даа!

Ф. Балдаевай зураг.

Жамсаран Батуев Курумканай аймагай Могойтын тоһоной заводто 1931 онһоо мастераар таһалгаряагүй хүдэлмэрилнэ. **Зураг дээрэ:** нүхэр Батуев ажаллажа байна

А. Егоровой фото.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—18-дахи номер бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараба.

«КПСС-эй XXI съездые угтуулан» гэһэн бүлэгөөр энэ номер эхилнэ. «ПВЗ-гэй коллектив КПСС-эй XXI съездэдэ ажалай бэлэг бэлдэнэ» гэһэн ПВЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо нүхэр Бирюковой статья, мүн «Илалтаһаа илалтада» гэһэн гаршагтай — партиин XX съездын шиидхэбэриин хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай материал, тэрэшэлэн тоо баримта тэрэ бүлэг дотор оруулагданхай.

«Малаа садхаланаар, дулаанаар үбэлжүүлэе» гэһэн бүлэгтэ: «Малай үбэлжэлгэдэ жэшээтэ һайнаар бэлдэе» гэһэн КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо нүхэр Дорофеевэй, «Һү һаалга бага болохогүй» гэжэ Кабанскын аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан З. Русинагай статьянууд, «Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын дүй дүршэл хэрэглэнэбди» гэһэн Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Николай Галдановай хөөрөөн толилогдоо. Тэрээнһээ гадна, «Америка, Англиин интервентнүүдэй мүлжэлгэ доро» гэһэн А. Бобровскиин статья уласхоорондын темэдэ бэшэгдэнхэй.

1958 оной октябрь соо хөөрэлдөөхэхэ жэшээтэ темэнүүд болон литература агитаторто туһаламжа болгогдон үгтэнхэй.

П. Попович.

Һонирхолтой ушарал

Хужари-Гүбөө гэжэ газарта «Коминтерн» колхозой адуун һүрэг харюулагдажа байба. Гэнтэ гурбан баабгай гаража ерээд, адууень барижа эдихые забдаба. Адуугаа абархын тулада залуу колхозник Базар-Сада Наханцаков баабгайнуудые буудажа, хоёрыень алаад, гурбадахииень шархатуулаа. Шархатаһан тэрэ баабгайнь ой руу орошоо.

Залуу ангуушан Наханцаков колхозойнгоо адуун һүрэгые арьяатанһаа абарба.

(**«Красные Саяны»** гэжэ Ахын аймагай газетэһээ).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Консерваторнуудай политикын үрэ

ЛОНДОН, октябриин 14. (ТАСС). Мүнөөнэй консервативна парти Англидахи ажалгүйдэлгые усадхажа шадахагүй байна гэжэ «Дейли Миррор» редакциһаа бэшэһэн статья соогоо тэмдэглэнэ.

«Үнгэрэгшэ һарада орон дотор 476 мянган ажалгүйшүүл байгаа. Харин энэ һарада тэдэнэй тоо бүри олошорхонь» гэжэ газетэ бэшэнэ. «Консерваторнуудай ябуулдаг экономическа политикаһаа боложо, ажалгүйшүүл орон дотор улам олошоржо байна» гэжэ газетэ мэдүүлнэ. «Олон мянган зондо ажал олгожо шадахагүй ямаршье политическэ парти засагһаа зайсуулагдаха» гээд «Дейли Миррор» статьягайнгаа түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

Кипр. Никози. Англиин солдадууд Кипрын тушаагдаһан хүнүүдые концлагерьта абаашажа ябана.

Эллас прессын фото.

Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариадай мэдүүлгэ

КАИР, октябриин 14. (ТАСС). Французска Сомалиин хүн зоной 80 процентнь «де Голлиин зохёоһон» Франциин конституциие бодото дээрээ буруушааһан байна, харин Франциин засагаархид энэ конституциин түлөө Сомалиин зоной 70 процентнь дуугаа үгөө гэжэ бүхы дэлхэйдэ худалаар мэдээсээ гэжэ Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариат мэдүүлнэ.

Французска Сомалида болоһон арад зоной асуултын дүнгэй хуурмагаар мэдүүлэгдэһэндэнь, мүн Французска Сомали Франциин шэнэ конституциие буруушааха гэжэ һаяхан Парижда мэдүүлһэн Сомалиин правительствын соведэй түрүүлэгшэ Фарах Махмуд-Харби гэгшые засагһаа буулгаһандань Французска Сомалиин хүн зон айхабтар ехээр зэбүүрхэбэ. Бүхы орон дотор арад зоной үргэн жагсаалнууд болоо. Франциин колонизаторнууд арад зоной энэ буруушаалгые хүсэ хэрэглэн дараа. Французууд буу зэбсэггүй олон хүнүүдые алаа, олон мянган хүнүүдые түрмэдэ хаагаа.

Франциин колонизаторнуудай зэрлиг энэ ябуулгыень Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариат эрид шууд буруушаагаад, Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй бүхы национальна комитедүүдые энэ ушар буруушаан тэмсэхыень уряална. Мүн Французска Сомалидахи байдал тухай асуудал ООН-до табижа, Франциин империализмын зэрлиг шэрүүн, билдагууша ааша тухай хөөрэжэ үгэхыень, Ази, Африкын оронуудай түлөөлэгшэдые уряална.

Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариадай генеральна секретарь Юсеф Эс-Сибаи гэгшэ энэ мэдүүлгэдэ гараа табяа.

Сэрэгээ гаргаха юм гү, али тэрэнэйнгээ һүр хүсые харуулха гээ юм гү?

БЕЙРУТ, октябриин 14. (ТАСС). Ливанда байһан Америкын сэрэгэй командовани Бейрудэй шадархи далайн эрье дээрэ сэрэгэй техникэ, сэрэгэй хэрэгсэл суглуулжа байна. Октябриин 13-да Бейрудэй портдо США-гэй транспортна корабль ерээд, тэрээндэ танкнууд, артиллери ашагдажа эхилээ. Ливанда байһан Америкын сэрэгэй хайшаа хүдэлжэ байһан тухай, тэдэнэй хайшаа ошохо тухай мэдээсэлнүүдые тунхаглахагүй гэһэн захиралта Дунда Зүүн Зүгтэхи США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша адмирал Холлоуэй гаргаа.

Ливан Америка хоёрой хоорондо удаан сагай болзороор хэгдэхэ хэлсээнэй проект Ливанда байдаг США-гэй элшэн сайд Макклинток бэлэдхээ. Орон дотор политическэ байдалай гуримшуулагдаһанай һүүлээр Макклинток тэрэ проектые Ливанай правительствода барюулха һанаатай. Ливаниие яажа хамгаалхаб гэһэн асуудал «шэнжэлхын» тулада сэрэгэй экспертнүүдэй бүлэг Ливанда бии болгохо гэжэ тэрэ проект соонь хараалагданхай. Мүн Америка болон Ливанай хоорондо «холбоо бэелүүлхэ бүлэг» байгуулха гэжэ хараалагдана.

Ливанай правительствода Америкые дэмжэгшэдые олоор оруулха гэжэ Макклинток оролдожо байна гээд газетэ тэмдэглэбэ.

США сэрэгээ бүлтыень Ливанһаа гаргаха хүсэлэнгүй, харин элдэб шалтаг дурдан, сэрэгэйнгээ зарим подразделенинүүдые Ливанда үлөөхэ хүсэлэнтэй гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

КНР-эй правительство 31-дэхеэ шанга һануулга хэбэ

ПЕКИН, октябриин 14. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: Фуцзянь провинциин Мацзудао аралнуудай шадар Америкын сэрэгэй хоёр корабль октябриин 14-дэ Хитадай уһа руу ороо, тиихэдэ Америкын хоёр истребитель мүн лэ энэ провинциин Пинтань арал дээгүүр Хитадай агаарай дайда руу нэбтэрэн ороо. США-гэй иигэжэ Хитадые хорото муухайгаар үерһэнтэйнь дашарамдуулан, КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ 31-дэхи шанга һануулга хэбэ.

Һара тээшэ ракетэ таб... Америкын буруу һүрэһэн ту...

НЬЮ-ЙОРК, октябриин (ТАСС). Һара тээшэ табигд... Америкын «Пионер» гэжэ ... «газарай татасаһаа гараба» ... октябриин 11-дэ мэдүүлхэдэ ... хабтар бүдүүлиг, түүхэтэ ... хээбди» гэжэ США-гэй Оборо... министерство, Агаарай-сэрэгэй... сэнүүдэй командовани октябр... 14-дэ мэдэрээ гэжэ Вашингто... мэдээсэгдэнэ. «Флорида шта... Канаверал тохойһоо ракетын та... даһаар 1 час хахад үнгэрөөд ба... да, уридшалан бэлэдхэгдэһэн ... дүүлгэ хэблэлдэ толилогдожо, ... ра тээшэ ошоһон ракетэ «газа... татасаһаа гараа» гэжэ омог б... тайгаар мэдээсэгдэһэн байна ... Юнайтед Пресс агентствын кор... пондент бэшэнэ.

Теэд энэ мэдээсэлынь худал ... шоо гэжэ корреспондент оноо... тэмдэглэбэ.

Хэблэлдэ толилхын тулада ... ботодо дамжуулһан мэдүүлгэ... «техническэ талаһаа буруу ба... гэжэ Пентагон (США-гэй сэр... зургаан) октябриин 14-дэ Юн... Пресс Интернейшнл агентс... корреспондентдэ хэлээ ха.

Гэбэшье «һара тээшэ таби... һан ракетэ тухай мэдээсэлнү... Вашингтон нилээд шангаар хи... байһан юм» гэжэ корреспон... тэмдэглэнэ.

Британска империин оронууд... сэрэгэй экспертнүүдэй нюу... зүблөөн

ЛОНДОН, октябриин 14. (ТАС... Британска империин оронууда... рэгэй экспертнүүд Мельбурнда ... ларжа, атомна дай хэхэ ... асуудалаар нюуса зүблөө үнгэ... жэ байна гэжэ «Дейли Телег... агентствын корреспондент мэдэ... нэ. Англи, Австрали, Шэнэ Зе... ди, Канада, Урда Африкын ... Инди болон Пакистанай делег... нууд зүблөөндэ хабаадана. Ду... американец ажаглагшаар һуу...

Зүблөөндэ хабаадалсажа бай... экспертнүүдэй дунда эрдэмтэд ... чууд, психологууд, ракетэ ... айронавтика шэнжэлдэг мэргэ... тэд, буу зэбсэг шэнжэлдэг мэ... жэлтэд, хүдөө ажахын, эдеэ хоо... болон сагай уларилай органу... түлөөлэгшэд бии. Зүблөөниинь ... бан недели үргэлжэлхэ. Тэрэ... хабаадагшад Австрали... ... болонгиунуудые ошоожо хараа...

Зүблөөнэй зүбшэхэ зүйл ... байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

Һаалишадай һайндэр

Һаяшаг Мухаршэбэртэ угаа хүхюутэй һайндэр болоо. ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан комсомолой айком һаалишадай бал үнгэргэбэ. Тиигэжэ аймагай центртэ колхоз, совхозуудай 200 залуу эрхим һаалишад, комсомолой эхин организациин секретарьнууд, мал ажалай мэргэжэлтэд суглараа.

Энэ үдэрые үнгэргэхын тула аймагай малшад һара урид бэлэдхэл хэжэ эхилээ һэн. Залуу һаалишадай балда «Үнэн» колхозой малшад ехэ бэлэдхэлтэй ерээ. Тэдэнэр 9 һарада үнеэн бүриһөө 1269 литр һү һааһан байна. Нёдондо жэлэй энэ үеыхидэ орходоо 300 литрээр ехые һаажа, социалистическэ мүрысөөндэ аймаг соо түрүү һуури эзэлээ. Тус колхозой түрүү, дүй дүршэл ехэтэй һаалишадай дунда залуушуул Анна Жамсоева, Гургамаа Дымбрылова болон бусад жэшээтэ ажалаараа мүрысөөндэ шалгарна.

Аймагай Культурын ордон һайндэрэй һайхан шэмэглэгдэн хэй. Тэндэнь үрэя лозунгнууд хадаатай, эрхим малшадай фотозурагууд үлгөөтэй байгаа. Мүн эндэ элдэб ном, эд бараа худалдаха киоскнууд хүдэлбэ.

Сугларагшад ирагуу һайхан хүгжэм доро хатар наадана, хүхинэ, зугаална. Тэдэнэй иигэжэ сэнгэжэ байхада түрүү малшадые микрофоноор амаршална. Илангаяа «Үнэн», «Путь Ленина», «Гигант» колхозуудай болон «Эрдэм» совхозой суута һаалишадай нэрэ тэндэ олоор дурдагдаа.

Үдэрэй 12 час боложо, залуушуул культурын ордоной ехэ залда сугларaa. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. Караманов һү һааха түрүү гэжэ байһан тухай элидхэл хээ.

Һүүлээрнь колхозуудай правлени, партийна эхин организациин даалгабараар комсомолой организациин секретарьнуудта түрүү һаалишадта шан, үнэтэ бэлэг барюулба. «Коммунизм» колхозой 2-дохи фермын һаалишад һонирхолтой концерт табяа, мүн кино харуулагдаа. **М. Фалилеев.**

1959 ондо гараха

„Бурят үнэн"

газетые республикымнай ажалшад хаа хаанагүй захижа эхилбэ

1959 ондо бүри олоор захижа абыт

Улан-Удэһээ ондоо тээгүүр байдаг хүнүүдтэ газетэмнай ав... почтоор, автомобиляар, поездоор абаашагдаха юм.

Эртээнһээ гү, али жэлээр захигшадта газетэ саг соо... таһалгаряагүй хүргэгдэжэ байхань элитэ.

Газетын сэн:

Нэгэ жэлэй —60 түхэриг, 6 һарын — 30 түхэриг, 3 һарын— ... түхэриг, 1 һарын—5 түхэриг.

Газетые «Союзпечатиин» бүхы отделенинүүдтэ, хэлхээ... бооной контоoро болон агентствонуудта, предприяти, колхоз, ... хозуудта, һургуули болон эмхи зургаануудта захижа болно... Хэблэл тараадаг нийтын түлөөлэгшэдтэшье газетэ захижа б... лохо.

Шамдажа захиит!

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-1... культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00865. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № ...